

2374/2018 ΣΤΕ (753369)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Εκπαίδευση. Αίτηση ακύρωσης της παρ. 5 του άρθρου 3 του π.δ. 79/2017 για επιλογή σημαιοφόρου στις παρελάσεις των δημοτικών σχολείων με κλήρωση μεταξύ των μαθητών της ΣΤ΄ τάξης. Η εξουσιοδοτική διάταξη του εδ. στ΄ της παρ. 11 του άρ. 4 του ν. 1566/1985 είναι ειδική και ορισμένη και το ζήτημα της ανάδειξης των σημαιοφόρων βρίσκεται μέσα στα όρια της εξουσιοδότησης. Η επίδοση στα μαθήματα δεν είναι αποφασιστικής σημασίας για την επιλογή του σημαιοφόρου στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η δε ενεργός σχέση των μαθητών του δημοτικού σχολείου με τα εθνικά σύμβολα δεν συνάπτεται προς τους βαθμούς τους. Η επίδικη ρύθμιση δεν αντίκειται στις αρχές της αξιοκρατίας και της ισότητας. Αντίθετη μειοψηφία. Η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης δεν επιβάλλει την διατήρηση της ισχύος του προγενέστερου καθεστώτος ανάδειξης των σημαιοφόρων. Η επίδικη ρύθμιση είναι γενική, απρόσωπη και αντικειμενική και εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον της μείωσης του ανταγωνισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο των άρθρων 3 και 16 παρ. 2 του Συντάγματος και 2 του ΠΠΠ της ΕΣΔΑ. Οι αιτούντες που είναι γονείς μαθητών της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση. Απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης.

Αριθμός 2374/2018

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Μαρτίου 2018, με την εξής σύνθεση: Αικ. Σακελλαροπούλου, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση της Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Β. Αναγνωστοπούλου - Σαρρή, Μ. Τριπολιτσιώτη, Σύμβουλοι, Ι. Παπαγιάννης, Β. Γκέρτσος, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Ν. Βασιλόπουλος.

Για να δικάσει την από 10 Νοεμβρίου 2017 αίτηση:

των: 1.α. .... του ....., 1.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ....., 2.α. .... του ....., 2.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ....., 3.α. .... του ....., 3.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ....., 4.α. .... του ....., 4.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ....., 5.α. .... του ....., 5.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ....., 6.α. .... του ....., 6.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ..... και 7.α. .... του ....., 7.β. .... του ....., κατοίκων Θεσσαλονίκης (.....), ασκούντων από κοινού τη γονική μέριμνα και επιμέλεια του ανήλικου τέκνου τους ....., οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Ανδρέα Ταγαράκη (Α.Μ. 5893 Δ.Σ. Θεσσαλονίκης), που τον διόρισαν με πληρεξούσια,

κατά του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τον Χαράλαμπο Τσόγκα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί το υπ` αριθμ. 79/2017 Προεδρικό Διάταγμα και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Μ. Τριπολιτσιώτη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η οποία συμπληρώνεται με το από 23-2-2018 δικόγραφο προσθέτων λόγων και για την άσκηση της οποίας κατατέθηκε το νόμιμο παράβολο (κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου 17355783695801080006), ζητείται η ακύρωση του π.δ. 79/2017 (Α' 109), κατά το μέρος που με την παρ. 5 του άρθρου 3 αυτού ορίζεται ότι η επιλογή σημαιοφόρου στις παρελάσεις των δημοτικών σχολείων πραγματοποιείται με κλήρωση μεταξύ των μαθητών της ΣΤ' τάξης και, συνεπώς, καταργείται η προϊσχύουσα ρύθμιση περί ορισμού ως σημαιοφόρου του μαθητή της τάξης αυτής με τον μεγαλύτερο γενικό βαθμό.

2. Επειδή, στο άρθρο 43 του Συντάγματος ορίζεται ότι "1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τα διατάγματα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των νόμων και δεν μπορεί ποτέ να αναστείλει την εφαρμογή τους ούτε να εξαιρέσει κανέναν από την εκτέλεσή τους. 2. Ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό". Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1566/1985 (Α' 167) : "1. Σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι να συμβάλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά. Ειδικότερα υποβοηθεί τους μαθητές : α] Να γίνονται ελεύθεροι, υπεύθυνοι, δημοκρατικοί πολίτες, να υπερασπίζονται την εθνική ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα της χώρας και τη δημοκρατία, να εμπνέονται από αγάπη προς τον άνθρωπο, τη ζωή και τη φύση και να διακατέχονται από πίστη προς την πατρίδα και τα γνήσια στοιχεία της ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης. Η ελευθερία της θρησκευτικής τους συνείδησης είναι απαραβίαστη. β] Να καλλιεργούν και να αναπτύσσουν αρμονικά το πνεύμα και το σώμα τους, τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές τους. Να αποκτούν, μέσα από τη σχολική τους αγωγή, κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση, να αντιλαμβάνονται και να συνειδητοποιούν την κοινωνική αξία και ισοτιμία της πνευματικής και της χειρωνακτικής εργασίας. Να ενημερώνονται και να ασκούνται πάνω στη σωστή και ωφέλιμη για το ανθρώπινο γένος χρήση και αξιοποίηση των αγαθών του σύγχρονου πολιτισμού, καθώς και των αξιών της λαϊκής μας παράδοσης. γ] Να αναπτύσσουν δημιουργική και κριτική σκέψη και αντίληψη συλλογικής προσπάθειας και συνεργασίας, ώστε να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και με την υπεύθυνη συμμετοχή τους να συντελούν αποφασιστικά στην πρόοδο του κοινωνικού συνόλου και στην ανάπτυξη της πατρίδας μας. δ] Να κατανοούν τη σημασία της τέχνης, της επιστήμης και της τεχνολογίας, να σέβονται τις ανθρώπινες αξίες και να διαφυλάσσουν και προάγουν τον πολιτισμό. ε] Να αναπτύσσουν πνεύμα φιλίας και συνεργασίας με όλους τους λαούς της γης, προσβλέποντας σε έναν κόσμο καλύτερο, δίκαιο και ειρηνικό. 2. Βασικοί συντελεστές για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών είναι : α) ... δ) η δημιουργία του απαραίτητου παιδαγωγικού κλίματος, με την ανάπτυξη αρμονικών διαπροσωπικών σχέσεων στο σχολείο και στην τάξη και με το σεβασμό προς την προσωπικότητα του κάθε μαθητή. 3. ...". Τέλος, στην παράγραφο 11 του άρ. 4 του ν. 1566/1985, δυνάμει της οποίας εκδόθηκε το προβαλλόμενο π.δ/μα κατά το πληττόμενο μέρος του, ορίζεται ότι "Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: α) την οργάνωση και λειτουργία των δημοτικών σχολείων, β) ... στ) την αξιολόγηση των μαθητών, την οργάνωση της μαθητικής ζωής και το γενικό πλαίσιο των σχολικών εκδηλώσεων και ζ) κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη λειτουργία των δημοτικών σχολείων." Τέλος, όπως αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 1 του π.δ. 8/1995 "Αξιολόγηση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου" (Α' 3), "Η αξιολόγηση, ως εξατομικευμένη εκτίμηση της επίδοσης του μαθητή, δεν είναι αυτοσκοπός και σε καμιά περίπτωση δεν προσλαμβάνει χαρακτήρα

ανταγωνιστικό ή επιλεκτικό για το μαθητή του Δημοτικού Σχολείου. Αυτή δεν αναφέρεται μόνο στην επίδοσή του στα διάφορα μαθήματα, αλλά και σε άλλα χαρακτηριστικά του, όπως είναι η προσπάθεια που καταβάλλει, το ενδιαφέρον του, οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσει, η δημιουργικότητά του, η συνεργασία του με άλλα άτομα και ο σεβασμός των κανόνων λειτουργίας του σχολείου". Ίδιου περιεχομένου ρύθμιση διαλαμβάνεται και στην Φ.7Α/ΦΜ/212191/Δ1/04-12-2017 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Β' 4358/13.12.2017).

3. Επειδή, στο άρθρο 3 παρ. 4 και 5 του προσβαλλόμενου π.δ. 79/2017 ορίζονται τα εξής: "4. Τα δημοτικά σχολεία λαμβάνουν μέρος στις παρελάσεις και το γενικό εορτασμό των εθνικών και τοπικών εορτών, σύμφωνα με το πρόγραμμα του οικείου δήμου. ... 5. Σημαιοφόροι, παραστάτες και υπεύθυνοι για την κατάθεση στεφάνου ορίζονται μαθητές της ΣΤ' τάξης. Σημαιοφόροι ορίζονται δύο μαθητές της ΣΤ' τάξης, ο ένας για το χρονικό διάστημα μέχρι 31 Ιανουαρίου και ο άλλος από 1η Φεβρουαρίου μέχρι το τέλος του διδακτικού έτους. Η επιλογή σημαιοφόρων, παραστατών και υπευθύνων κατάθεσης στεφάνου πραγματοποιείται με κλήρωση ανάμεσα στο σύνολο των μαθητών της τάξης. Η κλήρωση διενεργείται παρουσία του συνόλου των μαθητών της ΣΤ' τάξης με ευθύνη του διευθυντή της σχολικής μονάδας ή του νόμιμου αναπληρωτή του και συντάσσεται σχετικό πρακτικό Συλλόγου Διδασκόντων. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καθορίζεται ο τρόπος επιλογής σημαιοφόρων, παραστατών και των υπευθύνων κατάθεσης στεφάνου, εφόσον στη ΣΤ' τάξη λειτουργούν περισσότερα του ενός (1) τμήματα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου." Εξάλλου, στην προϊσχύουσα ρύθμιση του άρθρου 13 του π.δ. 201/1998 (Α' 161) προβλέπονταν τα ακόλουθα: "11. Σημαιοφόροι και παραστάτες υπεύθυνοι για κατάθεση στεφάνου. Σημαιοφόροι, παραστάτες και υπεύθυνοι για την κατάθεση στεφάνου ορίζονται μαθητές που δεν έχουν απαλλαγεί από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής και είναι Έλληνες υπήκοοι. Στη διαδικασία επιλογής μπορούν να πάρουν μέρος και μαθητές ελληνικής καταγωγής με ξένη υπηκοότητα, εφόσον και οι γονείς τους το επιθυμούν και δεν έχουν απαλλαγεί από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής. α. Σημαιοφόροι ορίζονται δύο μαθητές της ΣΤ' τάξης, ο ένας για το χρονικό διάστημα μέχρι 31 Ιανουαρίου και ο άλλος από 1η Φεβρουαρίου μέχρι το τέλος του διδακτικού έτους. Επιλέγονται αυτοί που κατά το προηγούμενο σχολικό έτος έχουν συγκεντρώσει το μεγαλύτερο γενικό μέσο όρο βαθμολογίας, υπολογιζομένου και του κλασματικού του μέρους. Στις περιπτώσεις ισοβαθμίας και στο κλασματικό μέρος, γίνεται κλήρωση. Το κλασματικό μέρος αναφέρεται στον ετήσιο γενικό μέσο όρο και όχι στο μέσο όρο των επιμέρους μαθημάτων. β. Παραστάτες ορίζονται δέκα μαθητές της ΣΤ' τάξης, πέντε για το χρονικό διάστημα μέχρι 31 Ιανουαρίου και πέντε από 1η Φεβρουαρίου μέχρι το τέλος του διδακτικού έτους. Η επιλογή γίνεται με την ίδια διαδικασία που επιλέγονται οι σημαιοφόροι. γ. Με τον τρόπο που περιγράφεται στα προηγούμενα εδάφια, επιλέγονται δύο μαθητές της ΣΤ' τάξης που δεν επιλέχθηκαν ούτε σημαιοφόροι ούτε παραστάτες, στους οποίους ανατίθεται η κατάθεση στεφάνου, ο ένας για το διάστημα μέχρι 31 Ιανουαρίου και ο άλλος από 1η Φεβρουαρίου μέχρι το τέλος του διδ. έτους δ. Οι σημαιοφόροι, οι παραστάτες και οι υπεύθυνοι για την κατάθεση στεφάνου επιλέγονται κατά τμήμα και η τήρηση των αναφερομένων στα παραπάνω εδάφια α, β, γ είναι υποχρεωτική. Η επιλογή γίνεται από το διευθυντή του σχολείου ενώπιον του συλλόγου διδασκόντων και των ενδιαφερομένων μαθητών και συντάσσεται σχετικό πρακτικό, στο οποίο αναφέρεται η όλη διαδικασία, καθώς και τα ονόματα των μαθητών που πήραν μέρος στην κλήρωση. ε. Στη διαδικασία επιλογής δεν παίρνουν μέρος οι μαθητές που προέρχονται από μετεγγραφή και πήραν τίτλο προόδου Ε' τάξης από άλλο σχολείο. στ. Στα σχολεία που έχουν μικρό αριθμό μαθητών στην ΣΤ' τάξη (μικρότερο από το σύνολο των παραπάνω θέσεων), οι θέσεις συμπληρώνονται με μαθητές της Ε' και όταν δεν επαρκούν κι αυτοί, με μαθητές και των άλλων τάξεων κατά φθίνουσα σειρά (πρώτα της Δ' τάξης κλπ.). Στην περίπτωση αυτή επιλέγονται οι μαθητές που στο προηγούμενο σχολικό έτος είχαν τα περισσότερα Α στους μέσους όρους των μαθημάτων. Αν υπάρχουν περισσότεροι μαθητές που έχουν ίσο αριθμό Α στους μέσους όρους των μαθημάτων, γίνεται κλήρωση." Μεταγενέστερα, με την Γ1/219/13.3.2001 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 277) ορίστηκε ότι στη διαδικασία επιλογής σημαιοφόρων, παραστατών και υπευθύνων για την κατάθεση στεφάνων μπορούν να συμμετέχουν και αλλοδαποί μαθητές που φοιτούν δύο τουλάχιστον χρόνια σε ελληνικό σχολείο, με την δε Φ.10/84/Γ.1/480/21.6.2001 απόφαση του ίδιου υπουργού (Β' 863) προβλέφθηκε η δυνατότητα συμμετοχής στην παραπάνω διαδικασία και μαθητών που έχουν για διάφορους λόγους απαλλαγεί από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής, ύστερα από υπεύθυνη δήλωση των γονέων τους.

4. Επειδή, για τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός τους να ασκήσουν την υπό κρίση αίτηση, οι αιτούντες προβάλλουν ότι είναι γονείς και ασκούντες τη γονική μέριμνα αριστούχων μαθητών της Ε' και της ΣΤ' τάξης δημοτικών σχολείων της περιοχής Θεσσαλονίκης. Το Δημόσιο, αντιθέτως, προβάλλει ότι όσοι από τους αιτούντες είναι γονείς μαθητών της ΣΤ' τάξης επικαλούνται αορίστως την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, διότι δεν προσδιορίζουν, όπως όφειλαν, αν τα παιδιά τους αποκλείστηκαν από την κλήρωση για την ανάδειξη σημαιοφόρου, ποιοί μαθητές επελέγησαν στη θέση τους και αν αυτοί που επελέγησαν είναι πράγματι αριστούχοι, αλλά και διότι δεν αναφέρουν αν κατά το χρόνο συζήτησης της αίτησης έχει διενεργηθεί η κλήρωση, ώστε να κριθεί η λυσιτέλεια της αιτήσεως αυτής, ενώ, εξάλλου, εκείνοι από τους αιτούντες που είναι γονείς μαθητών της Ε' τάξης δεν έχουν ενεστώς, αλλά ενδεχόμενο έννομο συμφέρον, αφού, κατά το ίδιο χρονικό σημείο, τα παιδιά τους δεν μπορούν ακόμη να λάβουν μέρος στην κλήρωση για την ανάδειξη σημαιοφόρου και παραστατών. Οι παραπάνω ισχυρισμοί του Δημοσίου πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Οι αιτούντες που είναι γονείς μαθητών της Ε' τάξης με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση, δεδομένου ότι, βάσει του προγενέστερου νομοθετικού καθεστώτος, τα παιδιά τους, αριστούχοι μαθητές σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίζονται, είχαν περισσότερες πιθανότητες να ορισθούν σημαιοφόροι και παραστάτες σε σχέση με την πληττόμενη ρύθμιση της κλήρωσης, οι δε γονείς των μαθητών της ΣΤ' τάξης έχουν ομοίως έννομο συμφέρον για την άσκηση της αιτήσεως, εφόσον, κατά την προφανή έννοια του δικογράφου, τα παιδιά τους, παρά το γεγονός ότι είναι αριστούχοι μαθητές, αποκλείστηκαν δυνάμει της νέας ρύθμισης από τον ορισμό τους ως σημαιοφόρου.

5. Επειδή, με την αίτηση προβάλλεται ότι το π.δ. 79/2017, ως προς την επίμαχη ρύθμιση του ορισμού του σημαιοφόρου με κλήρωση, είναι μη νόμιμο, λόγω υπέρβασης της νομοθετικής εξουσιοδότησης των παραπάνω εδαφίων στ' και ζ' της παραγράφου 11 του άρθρου 4 του ν. 1566/1985. Ειδικότερα, οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι οι εν λόγω εξουσιοδοτικές διατάξεις είναι ειδικές και ορισμένες, κατά την επιταγή του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, μόνον στο βαθμό που θα θεωρηθεί ότι δεν παρέχουν έρεισμα για τη ρύθμιση ζητημάτων σχετιζόμενων με την παράσταση της σημαίας, λόγω του εξαιρετικά σημαντικού και «πολιτικοϊδεολογικού» χαρακτήρα του εθνικού συμβόλου, ενόψει και της διάταξης του άρθρου 1 του ν. 1566/1985, η οποία αναφέρεται στην πίστη στην πατρίδα. Με συναφή λόγο ακυρώσεως προβάλλεται ότι η επίμαχη ρύθμιση, παρότι κανονιστική, δεν αιτιολογείται επαρκώς, υπό την έννοια ότι δεν λαμβάνονται υπόψη οποιαδήποτε κριτήρια για τη θέσπισή της και, πάντως, ότι δεν παρέχεται από το ν. 1566/1985 νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση του «εθνικού» ζητήματος της παράστασης της ελληνικής σημαίας. Κατά την έννοια της διάταξης του παραπάνω άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, η νομοθετική εξουσιοδότηση, για να είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα, πρέπει να είναι ειδική και ορισμένη, με την έννοια ότι πρέπει να προσδιορίζει καθ' ύλην το αντικείμενό της, δηλαδή να μην είναι γενική και αόριστη, ασχέτως αν είναι ευρεία ή στενή, ασχέτως, δηλαδή αν είναι μεγαλύτερος ή μικρότερος ο αριθμός των περιπτώσεων τις οποίες η Διοίκηση μπορεί να ρυθμίσει, βάσει της συγκεκριμένης νομοθετικής εξουσιοδότησης, κανονιστικώς (ΣτΕ Ολ. 2150, 2148, 2090/2015, 3405, 3299, 3013/2014). Επιπλέον, οι κανονιστικές πράξεις, καταρχήν, δεν απαιτείται να φέρουν αιτιολογία, ως εκ τούτου, ελέγχονται μόνον από την άποψη της συνδρομής των όρων της εξουσιοδότησης με βάση την οποία εκδίδονται, καθώς και της τυχόν υπέρβασης των ορίων της. Εξ άλλου, η αξιολόγηση από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση των κριτηρίων που θέτει η εξουσιοδοτική διάταξη, η οποία δεν είναι απαραίτητο να περιέχεται στην ίδια την κανονιστική ρύθμιση αλλά μπορεί να προκύπτει από προπαρασκευαστικές πράξεις ή και άλλα στοιχεία του φακέλου (Σ.τ.Ε. 1210/2010 Ολομ.), ανήκει στην ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, η οποία εκφεύγει, καταρχήν, του δικαστικού ελέγχου (Σ.τ.Ε. 3188/2004, 456/2010) και ελέγχεται μόνον αν προβάλλεται με συγκεκριμένους ισχυρισμούς ή προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση θεσπίστηκε κατά πρόδηλη παραγνώριση των κριτηρίων και των όρων της εξουσιοδοτικής διάταξης (ΣτΕ 1437/2013 7μ., 800/2014 7μ., 4304/2015 7μ., 1073/2016, 3109/2017 7μ.). Εν προκειμένω, η εξουσιοδοτική διάταξη του εδαφίου στ' της παραγράφου 11 του άρ. 4 του ν. 1566/1985, στην οποία στηρίζεται η επίμαχη ρύθμιση, όπως -άλλωστε- και η προϊσχύσασσα, και η οποία αναφέρεται " ... (σ)την οργάνωση της μαθητικής ζωής και το γενικό πλαίσιο των σχολικών εκδηλώσεων", είναι ειδική και ορισμένη και το ζήτημα της ανάδειξης των σημαιοφόρων βρίσκεται μέσα στα όρια της εξουσιοδότησης, εφόσον οι μαθητικές παρελάσεις εντάσσονται στις εορταστικές σχολικές εκδηλώσεις για τις επετείους των εθνικών εορτών της 28ης Οκτωβρίου και της 25ης Μαρτίου (αλλά και για τις τοπικές εορτές, σύμφωνα με το πρόγραμμα των αντίστοιχων δήμων) και συνιστούν έκφανση της μαθητικής ζωής (βλ. Π.Ε. 140/2017). Εξάλλου, από την εν λόγω εξουσιοδοτική διάταξη δεν προκύπτει ότι επιβάλλονται κριτήρια στη

σχετική κανονιστική δράση της Διοίκησης, ούτε υπάρχει άλλη διάταξη που να προβλέπει τον τρόπο ανάδειξης των μαθητών που φέρουν τη σημαία κατά τις παρελάσεις. Επομένως, η πληττόμενη ρύθμιση του άρθρου 3 παρ. 5 του π.δ. 79/2017 βρίσκεται εντός των ορίων της ειδικής εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 4 παρ. 11 εδάφιο στ' του ν. 1566/1985 και ο αντίθετος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος.

6. Επειδή, περαιτέρω προβάλλεται ότι με την επίδικη ρύθμιση επιβάλλεται ένα δυσανάλογο βάρος στους αριστούχους μαθητές, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από κάποιον λόγο δημοσίου συμφέροντος, καθώς και ότι παραβιάζεται και η αρχή της ισότητας, διότι εξισώνεται ο άριστος με τον αμελή μαθητή. Καθ' ερμηνεία του δικογράφου, με το λόγο αυτό προβάλλεται ότι η επίμαχη ρύθμιση παραβιάζει επίσης την αρχή της αξιοκρατίας. Η αρχή της αξιοκρατίας απορρέει από το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος και υπαγορεύει η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα να γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους (Σ.τ.Ε. 1758/2017, 711/2017, 2625/2016 7μ, 959/2015 Ολομ., 3052/2009 Ολομ., 3058/2009 Ολομ., 2396/2004 Ολομ.). Από την εξέλιξη της παρατιθέμενης στη σκέψη 3 νομοθεσίας, που απέληξε στην πληττόμενη ρύθμιση, παρατηρείται ότι η δυνατότητα των μαθητών να φέρουν την ελληνική σημαία στις παρελάσεις αποσυνδέεται σταδιακά από κριτήρια συναπτόμενα προς την κατάρτιση, την υπηκοότητα ή την καλή φυσική τους κατάσταση και επικεντρώνεται σε αυτήν καθαυτή την ιδιότητα του μαθητή ως μέλους της μαθητικής κοινότητας. Περαιτέρω, από τις διατάξεις για την αξιολόγηση των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου, που παρατέθηκαν στη σκέψη 2, προκύπτει ότι και η αξιολόγηση σε αυτήν την εκπαιδευτική βαθμίδα δεν ενισχύει τον ανταγωνισμό και δεν συνδέεται μόνο με την επίδοση στα μαθήματα αλλά αποβλέπει προεχόντως στην ενθάρρυνση της προσπάθειας που καταβάλλει ο μαθητής, της δημιουργικότητας και των πρωτοβουλιών του, όπως και του πνεύματος συνεργασίας στο σχολείο. Εξάλλου, στο έγγραφο απόψεων που απέστειλε η Διοίκηση στο Δικαστήριο επισημαίνεται ότι η προσβαλλόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στην αποφυγή άσκοπης βαθμοθηρίας και τριβών για την ανάδειξη του "άριστου των αρίστων" στον ευαίσθητο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην παροχή της δυνατότητας, μέσω της κλήρωσης, στο σύνολο των μαθητών, να φέρουν το εθνικό σύμβολο και να μετέχουν σε μια διαδικασία με σημαντικό εθνικό συμβολισμό. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η επίδοση στα μαθήματα δεν είναι αποφασιστικής σημασίας κριτήριο για την επιλογή του σημαιοφόρου στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η δε ενεργός σχέση των μαθητών του δημοτικού σχολείου με τα εθνικά σύμβολα δεν συνάπτεται προς τους βαθμούς τους, αφού η συμμετοχή στις παρελάσεις και η παράσταση στη σημαία συνδέεται πρωτίστως με την ίδια την ιδιότητα του μαθητή ως μέλους της σχολικής κοινότητας της τάξης του, την οποία, μάλιστα, ενισχύει, καθώς και με τα καθήκοντα που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή, λαμβανομένων υπόψη και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εν λόγω εκπαιδευτικής βαθμίδας (νεαρή ηλικία των μαθητών, επιδίωξη εξάλειψης ανταγωνισμού και βαθμοθηρίας), ενώ απόκειται, κατά τα λοιπά, στο νομοθέτη να διαμορφώσει τα κριτήρια και τα μέσα επιβράβευσης των επιδόσεων των μαθητών. Ενόψει τούτων, δεν στοιχειοθετείται παραβίαση των αρχών της αξιοκρατίας και της ισότητας και οι αντίθετοι ισχυρισμοί των αιτούντων πρέπει να απορριφθούν. Κατά τη γνώμη, όμως, του Παρέδρου Β. Γκέρτσου, η διάταξη του άρθρου 13 παρ. 11 του π.δ. 201/1998, με την οποία ο σημαιοφόρος και οι παραστάτες στις μαθητικές παρελάσεις επιλέγονται από τους μαθητές της ΣΤ' τάξης του Δημοτικού που διακρίθηκαν κατά το προηγούμενο σχολικό έτος, αποσκοπεί, δια της μακράς παραδόσεως και του εντόνου συμβολισμού της, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας και στην επιβράβευση της προσπάθειας των μαθητών καθώς και στην καλλιέργεια της άμιλλας εντός της μαθητικής κοινότητας, δηλαδή σκοπών στους οποίους αποβλέπει, υπό το φως του άρθρου 16 του Συντάγματος, η παροχή παιδείας ήδη από το δημοτικό σχολείο και ιδιαίτερα σε μαθητές που λόγω ηλικίας έχουν, κατά τεκμήριο, την ωριμότητα να αντιλαμβάνονται την χρησιμότητα του επαίνου. Αντιθέτως, η ανάδειξη του σημαιοφόρου και των παραστατών με κλήρωση, όπως προβλέπει πλέον η επίμαχη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 5 του π.δ. 79/2017, η οποία αντικατέστησε την παραπάνω διάταξη του π.δ. 201/1998, βασιζόμενη αποκλειστικά στο στοιχείο της τυχαιότητας, είναι εντελώς απρόσφορη προς εξυπηρέτηση των σκοπών αυτών, λαμβανομένου υπόψη ότι στην ισχύουσα νομοθεσία δεν περιέχεται πλέον καμία διάταξη που να προβλέπει άλλα μέσα επιβράβευσης των διακριθέντων μαθητών που φοιτούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Συνεπώς, κατά την άποψη αυτή, ο προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως είναι βάσιμος.

7. Επειδή, οι αιτούντες προβάλλουν ότι η επίδικη ρύθμιση παραβιάζει τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, διότι ανατρέπεται αιφνιδίως και ανατιολογείται η πάγια ρύθμιση της ανάδειξης ως σημαιοφόρου του άριστου μαθητή, με

